

**UCHWAŁA NR XXI/146/2013
RADY MIEJSKIEJ W PIOTRKOWIE KUJAWSKIM**

z dnia 22 marca 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142, Nr 28, poz. 146, Nr 106, poz. 675, Nr 40, poz. 230, z 2011 r. Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 21, poz. 113, Nr 217, poz. 1281, Nr 149, poz. 887, z 2012 r. poz. 567, z 2013 r. poz. 153) oraz art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375, Nr 122, poz. 696) uchwała się, co następuje :

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Piotrków Kujawski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w sposób zwyczajowo przyjęty oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy Piotrków Kujawski.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Sławomir Henryk Bogucki

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz.U. z 2011r. Nr 24, poz.128) do zadań gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego określa strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej. Tworząc niniejszy dokument uwzględniono niezbędną współpracę i integrację wielu podmiotów działających na rzecz ochrony zdrowia psychicznego. Mając na uwadze zakres obowiązków spoczywających na gminie konieczne jest podjęcie stosownej uchwały.

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013 – 2015

I. Wprowadzenie

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) określa zdrowie psychiczne jako: „stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, może radzić sobie ze stresem w codziennym życiu, może wydajnie i owocnie pracować oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty”.

Stan psychiczny ludzi jest zdeterminowany wieloma czynnikami, w tym biologicznymi (genetycznymi, płciowymi), indywidualnymi (doświadczeniami osobistymi), rodzinnymi i społecznymi (wsparcie rodzinne i społeczne) oraz ekonomicznymi i środowiskowymi (status społeczny i warunki życia).

Znaczenie zdrowia psychicznego dla człowieka podkreśla Preambuła ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego i podaje, że zdrowie psychiczne to „fundamentalne dobro osobiste człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa”. Ustawa wskazuje, że ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ponadto w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć fundacje, stowarzyszenia oraz inne organizacje społeczne, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe, grupy samopomocowe pacjentów i ich rodzin oraz inne osoby fizyczne i prawne.

Dostrzegając potrzebę ochrony zdrowia psychicznego Rada Ministrów w dniu 28 grudnia 2010 roku wydała rozporządzenie, w którym ustanowiono Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015.

Program ma na celu promocję zdrowia, zapobieganie zaburzeniom psychicznym, a także pomoc niezbędną do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, stanowi podstawę do opracowania i realizacji Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Podstawą prawną do działań związanych z ochroną zdrowia psychicznego są również następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Działania w tym zakresie na szczeblu gminnym polegać będą przede wszystkim na realizacji celów głównych i szczegółowych z zakresu promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi pomocy i wsparcia społecznego.

Uznając, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi ważnym elementem zdrowia publicznego istnieje potrzeba wypracowania lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

II. Diagnoza zjawiska zaburzenia psychicznego

Zgodnie z zapisem art.3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego osoby z zaburzeniami psychicznymi to osoby:

- chore psychicznie (wskazujące zaburzenia psychotyczne),
- upośledzone umysłowo,
- wykazujące inne zakłócenia czynności, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczone są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych, rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym także związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych - alkoholu, narkotyków i leków.

Według danych Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w okresie od 1990 do 2007 roku wskaźnik rejestrowanego rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych wzrósł w opiece ambulatoryjnej o 119 % , natomiast w opiece stacjonarnej o 50 %. Najwyższy wzrost nastąpił w przypadkach zaburzeń spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych: upośledzenie umysłowe wzrosło o 153 %, a zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu o 82 %.

Od początku lat 90 następuje sukcesywny wzrost zachorowalności na zaburzenia psychiczne. Głównym powodem są zmiany społeczno-ekonomiczne, których skutkiem jest pojawienie się nowych zagrożeń dla zdrowia psychicznego. Są to: bieda, bezrobocie oraz brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, socjalnego i zdrowotnego.

W gminie Piotrków Kujawski opieka zdrowotna, w tym również dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizowana jest w ramach podstawowej opieki medycznej w formie doraźnej, finansowana ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia. Specjalistyczną opiekę psychiatryczną świadczy Poradnia Zdrowia Psychicznego w Radziejowie, natomiast opiekę psychologiczną Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Radziejowie.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystają z różnych form pomocy społecznej

świadczonych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:

- w 2010r. - 103 osoby
- w 2011r. - 102 osoby
- w 2012r. - 108 osób

w tym:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze - 1 osoba,
- umieszczenia w domach pomocy społecznej - 2 osoby,
- umieszczenia w zakładzie opiekuńczo-leczniczym - 2 osoby.

W ramach działalności Ośrodka realizowane jest również poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne oraz szeroko rozumiana praca socjalna.

Osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi korzystają z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy i Zakładu Aktywności Zawodowej w Radziejowie, a także Warsztatów Terapii Zajęciowej w Nowej Wsi.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Ich Rodzin oraz Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza, której działalność opiekuńcza jest poszerzona o zajęcia z profilaktyki uzależnień oraz konsultacje i terapię psychologiczną.

Osoby dotknięte chorobą alkoholową są leczone w Oddziale Terapii Uzależnień oraz Poradni Odwykowej w Radziejowie.

III. Cele Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

Cel główny Programu

„Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym”

Cel główny Programu jest zgodny z misją określoną w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015.

Cele szczegółowe Programu

- 1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu***

Priorytety:

- ***Promocja zdrowia psychicznego w szkołach oraz w środowisku osób dorosłych***
 - promowanie zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć informacyjno- edukacyjnych (edukacja zdrowotna), spotkania z pedagogiem, psychologiem oraz pracownikiem służby zdrowia,
 - organizowanie zajęć wychowawczych w zakresie budowania pozytywnej samoświadomości, radzenia sobie ze stresem i konfliktem społecznym,

- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej dotyczącej zdrowia psychicznego z uwzględnieniem wykazu placówek stacjonarnej i ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej, domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczniczych, ośrodków interwencji kryzysowej itp.,
- organizowanie imprez okolicznościowych z udziałem dzieci i młodzieży oraz ich rodziców, mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia.

2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym

- profilaktyka w środowiskach zagrożonych zaburzeniami psychicznymi,
- uwzględnianie zagadnień związanych z ryzykiem wystąpienia zaburzeń psychicznych w innych programach np. dotyczących profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i innych,
- wspieranie działań w zakresie aktywizacji osób starszych (Kluby Seniora),
- wspieranie działalności istniejących świetlic, klubów młodzieżowych, grup wsparcia itp.

3. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego

- współpraca z zakładami opieki zdrowotnej mająca na celu zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu porad psychiatrycznych i psychologicznych,
- współpraca w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

4. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego

- opracowanie i upowszechnienie informacji o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- wspieranie samopomocowych inicjatyw pacjentów i ich rodzin oraz organizacji pozarządowych sprzyjających rozwojowi form wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- wdrożenie modelu środowiskowej i zintegrowanej opieki z udziałem podmiotów, instytucji, organizacji pozarządowych, specjalistów ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz edukacji z terenu gminy,
- współpraca i współdziałanie z Warsztatami Terapii Zajęciowej, Środowiskowym Domem Samopomocy, Zakładem Aktywności Zawodowej i innymi podmiotami w zakresie świadczenia różnorodnych form pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w szczególności aktywizacji społecznej i zawodowej.

IV. Realizacja Programu, podmioty uczestniczące i finansowanie

1. Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego realizowany będzie przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piotrkowie Kujawskim.
2. Cele i zadania programu są zbieżne z zadaniami niżej wymienionych

instytucji i osób uczestniczących w jego realizacji tj:

- Urzędu Miasta i Gminy Piotrków Kujawski,
- Zakładów opieki zdrowotnej działających na terenie gminy,
- Pełnomocnika Burmistrza,
- Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Placówek oświatowych podległych gminie,
- Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji.

3. Zadania określone w niniejszym programie będą miały charakter ciągły i będą finansowane częściowo w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy, środków Narodowego Funduszu Zdrowia, budżetu państwa oraz budżetu gminy.